

Brussel, 23.11.2021
COM(2021) 716 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2021/821 tot instelling van een
Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de
doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik**

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2021/821 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik

1. INLEIDING

De Commissie publiceert sinds 2013 jaarlijkse verslagen over de controle op de uitvoer, zoals bepaald in Verordening (EG) nr. 428/2009 (“de verordening”). De verordening is op 9 september 2021 ingetrokken bij Verordening (EU) 2021/821¹ (“de nieuwe verordening”).

Dit verslag, dat is opgesteld door de Commissie met inbreng van de lidstaten² in de coördinatiegroep tweërlei gebruik, verstrekt informatie over de uitvoering van de EU-wetgeving betreffende de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik in 2020 en bevat geaggregeerde uitvoercontrolegegevens voor 2019³.

Met het oog op een grondigere tenuitvoerlegging van de EU-handelswetgeving, met inbegrip van de EU-wetgeving betreffende de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik, heeft de Commissie in 2019 een nieuwe functie van hoofd handhaving voor de handel (Chief Trade Enforcement Officer, CTEO) in het leven geroepen. Ter ondersteuning van het hoofd handhaving voor de handel bij de uitvoering van zijn handhavingstaken, heeft de Commissie de organisatie van DG TRADE geherstructureerd. Zo zijn onder meer de uitvoercontrole en de screening van buitenlandse directe investeringen (BDI) in één eenheid bij DG TRADE samengevoegd, onder toezicht van het hoofd handhaving voor de handel. Bijgevolg, en omdat uitvoercontrole en BDI-screening beide instrumenten zijn voor strategische handels- en investeringscontroles ter waarborging van de veiligheid in de Europese Unie, wordt dit verslag tegelijk aangenomen met het eerste jaarverslag over BDI-screening.

2. ONTWIKKELING VAN HET BELEIDS- EN REGELGEVINGSKADER

2.1. Herziening van het uitvoercontrolebeleid

2.1.1. Modernisering van de wetgeving

Het jaar 2020 was cruciaal voor de modernisering van de EU-uitvoercontroles, aangezien de Raad en het Europees Parlement in november 2020 een politiek akkoord hebben bereikt over een nieuwe verordening inzake uitvoercontrole. Zij werden het eens over een uitgebreide “systeemupgrade”, waardoor het EU-systeem voor uitvoercontrole doeltreffender zal worden door:

¹ Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik (herschikking) (PB L 206 van 11.6.2021, blz. 1), <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj>

² De bevoegde autoriteiten van sommige lidstaten doen ook openbaar verslag van de handel in producten voor tweërlei gebruik.

³ Hoewel dit verslag wordt gepubliceerd in het kader van de nieuwe verordening, bestrijkt het 2020 en heeft de verzamelde informatie betrekking op de situatie onder de vorige verordening.

- invoering van een nieuwe dimensie van “menselijke veiligheid”, zodat de EU kan reageren op de uitdagingen van opkomende technologieën voor tweërlei gebruik, met name technologieën voor cybertoezicht, die een gevaar vormen voor de nationale en internationale veiligheid, met inbegrip van de mensenrechten;
- actualisering van sleutelbegrippen en definities in de verordening (bv. de definitie van “exporteur”, die nu ook natuurlijke personen en onderzoekers omvat die betrokken zijn bij de overdracht van technologieën voor tweërlei gebruik);
- vereenvoudiging en harmonisatie van de vergunningsprocedures en de mogelijkheid voor de Commissie om – via een “vereenvoudigde” procedure, met gebruikmaking van gedelegeerde handelingen – de lijst van producten of bestemmingen waarvoor specifieke vormen van controle gelden, te wijzigen, waardoor het uitvoercontrolesysteem flexibeler wordt, kan evolueren en aan de omstandigheden worden aangepast;
- verbetering van de informatie-uitwisseling tussen de vergunningverlenende autoriteiten en de Commissie met het oog op een grotere transparantie van de vergunningsbesluiten;
- coördinatie en ondersteuning van krachtige handhaving met betrekking tot de controles, waaronder verbetering van veilige elektronische informatie-uitwisseling tussen vergunningverlenende en handhavingsautoriteiten;
- ontwikkeling van een EU-programma voor capaciteitsopbouw en opleiding voor de vergunningverlenende en handhavingsautoriteiten van de lidstaten;
- versterking van op het bedrijfsleven gerichte acties en transparantie ten aanzien van belanghebbenden, met het oog op de ontwikkeling van een gestructureerde relatie met de particuliere sector door middel van specifieke raadplegingen van belanghebbenden door de betrokken werkgroep van de Commissie met deskundigen van de lidstaten;
- instelling van dialogen met derde landen met het oog op een grotere veiligheid in de wereld en bevordering van gelijke concurrentievoorwaarden op mondiaal niveau.

De nieuwe verordening werd op 11 juni 2021 bekendgemaakt en is op 9 september 2021 in werking getreden.

2.1.2. Raadplegingen en voorlichting

In het kader van een permanente voorlichtingsinspanning heeft de Commissie in de loop van 2020 een reeks gerichte raadplegingen gehouden met de belangrijkste belanghebbenden uit de sector en het maatschappelijk middenveld⁴. Met name werd op 11 december 2020 een virtueel forum voor uitvoercontrole georganiseerd, zoals hieronder nader wordt beschreven.

⁴ Dit maakt ook deel uit van ons “partnerschap met de particuliere sector”, dat een sleutelelement vormt van de modernisering van de EU-uitvoercontroles.

2.2. Wijzigingen van Verordening (EG) nr. 428/2009

2.2.1. Actualisering van de controlelijst van de EU

De controlelijst van de EU in bijlage I bij de verordening bevat een lijst van producten voor tweërlei gebruik, met inbegrip van programmatuur en technologie, die zowel een civiele als een militaire bestemming kunnen hebben, met inbegrip van alle goederen die voor niet-explosieve doeleinden gebruikt kunnen worden en die op enige manier kunnen bijdragen in de vervaardiging van nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen. De lijst is in 2020 eenmaal gewijzigd⁵. In deze wijziging zijn de besluiten verwerkt die in 2019 en tot eind februari 2020 zijn overeengekomen in het kader van de multilaterale uitvoercontroleregelingen (met name in het kader van het akkoord van Wassenaar en de Australiëgroep). Ook de bijlagen II en IV bij de verordening werden bijgewerkt overeenkomstig de wijzigingen in bijlage I.

Wijzigingen van de EU-controlelijst in 2020

Met de wijzigingen worden bepaalde technologieën voor cybertoezicht, zoals “programmatuur” voor controle door rechtshandavingsinstanties (5D001.e.1. en 2.) en systemen, apparatuur en onderdelen voor “digitaal forensisch onderzoek” (5A004.b.1. en 2.) in de lijst van aan uitvoercontrole onderworpen producten opgenomen.

De controlelijst van de EU voor 2020 bevat nieuwe ook controlemaatregelen voor “toestellen voor suborbitale vluchten” (9A004.h.), alsmede nieuwe noten inzake vrijstelling van controle voor bepaald “stapel- en continuezelmateriaal” van koolstof (1A002 – noot 5) en “technologie” voor informatiebeveiligingssystemen (5E002.a. – noot).

Verder bevat de lijst wijzigingen van de voorschriften inzake:

- vlakke absorberende materialen gemaakt van gesinterd ferriet (1C001.a – noot 1.d.2.),
- metaallegeringen (1C002 – technische noot 3),
- vloeistoffen en smeermiddelen (1C006.d.),
- wrijvingsloze rollagers en rollagersystemen (2A001),
- simulatiesoftware (3D003),
- systemen voor informatiebeveiliging met een verwijzing naar beveiligde “cryptografische activatie” (5A002.a.),
- voor gebruik in de ruimte gekwalificeerde onderdelen voor optische systemen (6A004.c.4.),
- sommige lasers (6A005.a.6.a.1. - .2.a.) en
- ‘turbinebladen’.

Naar aanleiding van besluiten van de Australiëgroep werden nieuwe controles ingevoerd op aan het Middle East respiratory syndrome gerelateerd coronavirus (aan MERS gerelateerd coronavirus – 1C351.a.59.), op 24 chemische stoffen, waaronder precursoren van het zenuwgas novitsjok (1C350.66. t/m 1C350.89.), alsmede wijzigingen in de controle op kleppen en onderdelen (2B350.g.1.a. - .2.a.).

De bijgewerkte en geconsolideerde controlelijst van de EU is op 15 december 2020 in werking getreden, waardoor de EU aan haar internationale verplichtingen voldoet. Zij ondersteunt EU-exporteurs ook door de controleparameters tijdig aan technologische ontwikkelingen aan te passen. Er werd een richtsnoer gepubliceerd in de vorm van een

⁵ Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1749 van de Commissie van 7 oktober 2020 (PB L 421 van 14.12.2020, blz. 1).

“uitvoerige wijzigingsmededeling” waarin een overzicht wordt geboden van alle wijzigingen van de EU-controlelijst tweeeërlei gebruik van 2020⁶.

2.2.2. Brexit

In de loop van 2020 heeft de Commissie een reeks maatregelen genomen met het oog op het einde van de overgangperiode op 1 januari 2021, toen de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik uit de EU naar het VK aan controle krachtens de verordening werd onderworpen, zoals de uitvoer naar elk ander derde land.

In september 2020 heeft de Commissie een mededeling aan belanghebbenden gepubliceerd⁷ om exporteurs in te lichten over de toepasselijke regels met het oog op het einde van de overgangperiode en de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU.

Met het oog op een uniforme toepassing van de controles in de hele Unie, en om onnodige administratieve lasten te vermijden en tegelijkertijd de veiligheid van de Unie en de internationale veiligheid te beschermen, heeft de EU Verordening (EU) 2020/2171 van 16 december 2020 aangenomen, waarbij bijlage IIa bij de verordening werd gewijzigd. Met de toevoeging van het Verenigd Koninkrijk aan de lijst van bestemmingen die onder de uniale algemene uitvoervergunning nr. EU001⁸ vallen, voorziet Verordening (EU) 2020/2171 in een vereenvoudiging van de controles op de uitvoer van de meeste producten voor tweeeërlei gebruik naar het Verenigd Koninkrijk.

Er gelden specifieke regelingen krachtens het protocol inzake Noord-Ierland (NI)⁹, waarin is bepaald dat de verordening van toepassing is op en in het Verenigd Koninkrijk ten aanzien van Noord-Ierland¹⁰, waarbij het Verenigd Koninkrijk optreedt als bevoegde autoriteit uit hoofde van de verordening. De Commissie heeft een speciaal beveiligd elektronisch instrument ontwikkeld ter ondersteuning van de informatie-uitwisseling met de bevoegde autoriteit van het Verenigd Koninkrijk die belast is met de toepassing van de verordening in en vanuit Noord-Ierland. Hierdoor krijgt de bevoegde autoriteit van het VK toegang tot informatie ter ondersteuning van een doeltreffende uitvoering en handhaving van de controles op de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik uit Noord-Ierland overeenkomstig de bepalingen van de verordening. Daarom kunnen de bevoegde autoriteiten van het VK informatie over relevante weigeringen in het Dual-use e-System (DUeS)¹¹ invoeren, de reeds in DUeS opgeslagen weigeringen van het VK raadplegen, beheren en doorbladeren, en informatie over weigeringen ontvangen die relevant is voor een specifieke aanvraag voor de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik uit Noord-Ierland.

⁶ De wijzigingsmededeling is beschikbaar op:

https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/october/tradoc_158973.pdf

⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/dual-use-export-controls_nl_0.pdf

⁸ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/january/tradoc_159247.pdf

⁹ PB L 29 van 31.1.2020, blz. 7 (“terugtrekkingsakkoord”).

¹⁰ Artikel 5, lid 4, van het NI-protocol en punt 47 van bijlage 2 bij dat protocol.

¹¹ DUeS is een beveiligd en versleuteld elektronisch systeem dat door de Commissie wordt beheerd om een betere informatie-uitwisseling tussen de instanties voor uitvoercontrole en de Commissie te ondersteunen, zoals bepaald in artikel 19 van de verordening.

2.3. Nationale uitvoerings- en handhavingsmaatregelen

2.3.1. Uitvoeringsbepalingen

De verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat. In de verordening wordt echter voorzien dat de lidstaten bepaalde maatregelen moeten nemen met het oog op de uitvoering van specifieke bepalingen en dat de informatie over die nationale maatregelen in het Publicatieblad van de Europese Unie moet worden bekendgemaakt. Dienovereenkomstig heeft de Commissie op 17 januari 2020 een informatienota gepubliceerd¹² die een geactualiseerd overzicht biedt van de maatregelen die door de lidstaten zijn vastgesteld, waaronder de uitbreiding van de controles op de tussenhandel en doorvoer, de uitbreiding van controles tot producten die niet op de lijst staan om redenen van openbare veiligheid en uit mensenrechtenoverwegingen, de invoering van nationale algemene uitvoervergunningen, de toepassing van controles voor de overbrenging binnen de EU van producten die niet op de lijst staan, en informatie met betrekking tot de bevoegde autoriteiten. Zo wordt ervoor gezorgd dat exporteurs toegang hebben tot uitgebreide informatie over de toepasselijke wettelijke bepalingen, en wordt de consequente en doeltreffende uitvoering van controles in de hele EU ondersteund.

2.3.2. Handhavingsmaatregelen

Volgens de aan de Commissie ter beschikking gestelde informatie zijn er in 2020 geen nieuwe ontwikkelingen geweest. De lijst van nationale handhavingsmaatregelen die gelijk met het jaarlijkse uitvoercontroleverslag van 2019 is gepubliceerd¹³, blijft derhalve geldig.

3. ACTIVITEITEN VAN DE COÖRDINATIEGROEP TWEEËRLEI GEBRUIK

De coördinatiegroep tweeërlei gebruik brengt deskundigen van de Commissie en uit de lidstaten samen om elk vraagstuk in verband met de toepassing van uitvoercontroles te onderzoeken met het oog op verbetering van de praktische consistentie en de doeltreffendheid ervan binnen de gehele EU. Krachtens de verordening moet de Commissie jaarlijks aan het Europees Parlement een verslag voorleggen over de activiteiten, onderzoeken en raadplegingen van de coördinatiegroep tweeërlei gebruik.

In 2020 kwam de coördinatiegroep tweeërlei gebruik zevenmaal – grotendeels virtueel – bijeen en fungeerde zij zodoende als platform voor raadplegingen over een aantal actuele kwesties die hier worden beschreven.

3.1. Raadplegingen over kwesties betreffende de uitvoering – algemene informatie-uitwisseling

De coördinatiegroep tweeërlei gebruik heeft ***algemene informatie uitgewisseld over kwesties in verband met uitvoercontrole***, onder meer ter ondersteuning van de hierboven toegelichte wetgevingsmodernisering van de EU-uitvoercontroles.

¹² https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/january/tradoc_158576.pdf

¹³ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/october/tradoc_158962.pdf

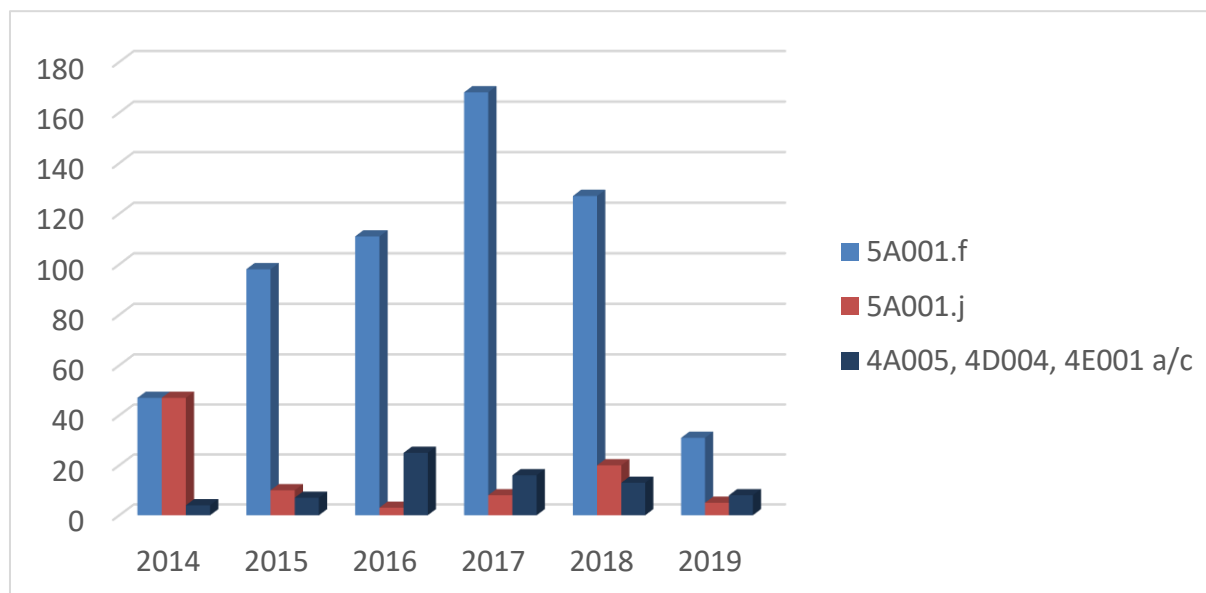
De coördinatiegroep tweeërlei gebruik heeft informatie uitgewisseld over de **nationale uitvoeringsmaatregelen** en de officiële informatienota over nationale maatregelen bijgewerkt¹⁴.

Wat de **Brexit** betreft, heeft de coördinatiegroep tweeërlei gebruik niet alleen bijgedragen tot de ontwikkeling van het IT-instrument ter ondersteuning van de informatie-uitwisseling voor de toepassing van controles uit hoofde van het protocol inzake Noord-Ierland, maar ook de wijzigingen in de vergunningsvoorschriften geëvalueerd en bijgedragen tot de opstelling van een bijgewerkte **“gereedheidsmelding”**¹⁵ over tweeërlei gebruik ter attentie van de exporteurs.

De coördinatiegroep tweeërlei gebruik heeft **vergunningsgegevens verzameld** over 2019 ter verbetering van de informatie-uitwisseling tussen de lidstaten – in het bijzonder met betrekking tot het verzamelen van gegevens in het kader van internationale en algemene uitvoervergunningen – en ter verhoging van de publieke transparantie over uitvoercontroles van de EU op producten voor tweeërlei gebruik (bij het opstellen van dit jaarverslag zijn geaggregeerde EU-gegevens voor 2019 gebruikt).

De coördinatiegroep tweeërlei gebruik heeft in 2019 **informatie uitgewisseld over de toepassing van controles op technologieën voor cybertoezicht**.

Uit de bij de lidstaten verzamelde gegevens blijkt een daling van het aantal vergunningen (zie tabel 1) met een totaal van 44 vergunningen voor in de lijst opgenomen producten voor cybertoezicht¹⁶ die in 2019 zijn afgegeven. In diezelfde periode werden 81 weigeringen afgegeven voor producten voor cybertoezicht.

Tabel 1: Aantal individuele vergunningen voor in de lijst opgenomen producten voor cybertoezicht.

De coördinatiegroep tweeërlei gebruik besloot zich te blijven inspannen om de uitvoering van de controles te monitoren en is begonnen met de uitwisseling van informatie over de

¹⁴ De bijgewerkte informatienota is op 17 januari 2020 bekendgemaakt (PB 2020/C 16/4).

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/dual-use-export-control_nl

¹⁶ Mobiele telecommunicatieapparatuur, internetbewakingssystemen, inbraaksoftware.

toepassing van de controles in 2019. De deskundigengroep inzake bewakingstechnologie (“STEG”) ging door met het uitwisselen van ad-hocinformatie.

3.2. Technische informatie-uitwisseling – kwesties betreffende de uitvoering

De coördinatiegroep tweeërlei gebruik heeft steun verleend bij het voorbereiden van de bijwerkingen van de EU-controlelijst en heeft besprekingen gevoerd over een aantal specifieke uitvoeringskwesties, zoals de verbetering van de informatie-uitwisseling in het kader van de algemene uitvoervergunningen van de EU (EUGEA’s), de informatie-uitwisseling in het kader van globale vergunningen en de ontwikkeling van een mechanisme voor overleg tussen de bevoegde autoriteiten met betrekking tot informatie over exporteurs die gebruikmaken van globale vergunningen.

3.3. EU-richtsnoeren voor de uitvoercontrole van producten voor tweeërlei gebruik

De coördinatiegroep tweeërlei gebruik heeft gewerkt aan een herziene versie van de “EU-richtsnoeren voor de uitvoercontrole van producten voor tweeërlei gebruik” uit 2016, waarin de verbeteringen van het DUEs zijn verwerkt, met name voor zover deze de informatie-uitwisseling en het overleg tussen de bevoegde autoriteiten ondersteunt.

De groep van technische deskundigen voor de ontwikkeling van richtsnoeren voor onderzoek inzake tweeërlei gebruik (TEG-DUR) is in 2020 zes keer bijeengekomen en heeft een ontwerprichtsnoer opgesteld voor onderzoek met producten voor tweeërlei gebruik. In oktober-november 2020 is een openbare raadpleging¹⁷ gehouden, waarop 54 reacties zijn binnengekomen. De TEG-DUR heeft het ontwerp van het definitieve richtsnoer begin 2021 ter overweging aan de coördinatiegroep tweeërlei gebruik voorgelegd. Het richtsnoer is in september 2021 als aanbeveling van de Commissie goedgekeurd¹⁸.

3.4. Elektronische informatie-uitwisseling tussen bevoegde autoriteiten

De Commissie, ondersteund door de coördinatiegroep tweeërlei gebruik, heeft het e-systeem voor producten voor tweeërlei gebruik verder ontwikkeld. In de loop van 2020 is de coördinatiegroep tweeërlei gebruik specifieke verbeteringen van het DUEs overeengekomen:

- functionaliteiten ter ondersteuning van kennisgevingen van weigeringen uit hoofde van artikel 13, lid 5, van de verordening;
- functionaliteiten ter ondersteuning van bilateraal overleg tussen bevoegde autoriteiten uit hoofde van artikel 11 en artikel 13, lid 5, van de verordening;
- voorbereidingen voor een nieuwe functionaliteit ter ondersteuning van de informatie-uitwisseling over weigeringen betreffende overbrenging binnen de EU;
- voorbereidingen voor een functionaliteit ter ondersteuning van raadplegingen in het kader van globale vergunningen;
- de lijst van producten in het DUEs werd geactualiseerd om rekening te houden met de bijwerking van de EU-controlelijst in 2020;
- een nieuwe functionaliteit ter ondersteuning van de informatie-uitwisseling met de bevoegde autoriteit van het Verenigd Koninkrijk in het kader van het protocol inzake Noord-Ierland na de overgangsperiode.

¹⁷ https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=292

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:338:FULL>

De coördinatiegroep tweërlei gebruik is via een specifieke technische deskundigengroep steun blijven verlenen aan de ontwikkeling van een “platform voor elektronische vergunningverlening”, dat door bevoegde autoriteiten kan worden gebruikt. De groep van technische deskundigen inzake e-vergunningen heeft voortdurend contact onderhouden met deskundigen uit de lidstaten en steun verleend aan het “proefproject inzake elektronische vergunningverlening”, in het kader waarvan het instrument voor elektronische vergunningen in de loop van 2021 zal worden ingevoerd in Letland, Roemenië, Italië, Griekenland en het Waalse Gewest van België. Met de invoering van dit elektronische systeem kunnen de nationale bevoegde autoriteiten het gehele vergunningsproces beheren in een volledig papierloze vorm en met de doeltreffendheid en efficiëntie die kenmerkend is voor moderne elektronische systemen. De marktdeelnemers en de bevoegde autoriteiten kunnen zo ook de administratieve lasten in verband met de vergunning voor producten voor tweërlei gebruik tot een minimum beperken.

De coördinatiegroep tweërlei gebruik is ook besprekingen aangegaan over de integratie van elektronische vergunningssystemen voor tweërlei gebruik met het initiatief “éénloketsysteem voor de douane” van de Commissie in het kader van het “CERTEx”-project. Dankzij deze integratie kan de vergunning voor de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik automatisch worden gecontroleerd zodra een exporteur aangeeft dat voor de uit te voeren goederen voor tweërlei gebruik een uitvoervergunning is afgegeven door een bevoegde autoriteit van de EU.

3.5. EU-pool van deskundigen op het gebied van producten voor tweërlei gebruik

In 2020 is de EU-pool van deskundigen op het gebied van producten voor tweërlei gebruik, die wordt geleid door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (JRC) van de Commissie en door lidstaten beschikbaar gestelde deskundigen, ondersteuning blijven bieden aan bevoegde autoriteiten die om technisch advies verzochten in verband met het beoordelen van specifieke vergunningaanvragen. In totaal is gedurende de verslagperiode bij negen gelegenheden technisch advies over de indeling van goederen verstrekt aan zes bevoegde autoriteiten.

3.6. Uitvoering en handhaving

De coördinatiegroep tweërlei gebruik heeft informatie uitgewisseld over de uitvoering en handhaving van controles. Volgens de beschikbare gegevens telde het EU-uitvoercontrole netwerk – dat personeel van de voor vergunningsverlening bevoegde autoriteiten van de lidstaten en de Commissie omvat – meer dan 360 personeelsleden. Wat handhaving betreft, werden in 2019 144 inbreuken op de regelgeving inzake uitvoercontrole geregistreerd, terwijl nationale rechtshandavingsinstanties acht administratieve sancties en 16 strafrechtelijke sancties hebben opgelegd.

3.7. Capaciteitsopbouw

In 2020 heeft de coördinatiegroep tweërlei gebruik steun verleend aan de organisatie, door het JRC van de Commissie in samenwerking met het Amerikaanse ministerie van Energie, van het 13e virtuele technische seminar van de JRC-National Nuclear Security Agency (NNSA) op 15 september en 5 oktober 2020.

3.8. Transparantie en dialoog met de industrie en wetenschappelijke instellingen

Samen met het Duitse voorzitterschap van de Raad van de EU werd op 11 december 2020, met steun van de coördinatiegroep tweeërlei gebruik, een virtueel forum over uitvoercontrole georganiseerd. Dit bood de gelegenheid om met meer dan 800 belanghebbenden uit de sector en het maatschappelijk middenveld¹⁹, afkomstig van brancheorganisaties, bedrijven die producten voor tweeërlei gebruik produceren, de academische wereld en maatschappelijke organisaties, van gedachten te wisselen over de uitvoering van de EU-uitvoercontroles en het wetgevingsproces voor een modernisering van de EU-uitvoercontroles, in het licht van het akkoord van de medewetgever over een nieuwe verordening. Dankzij het virtuele formaat was een veel bredere deelname mogelijk dan in het verleden in een fysieke omgeving mogelijk was.

Naast ondersteuning van de voorlichtingsactiviteiten van de Commissie heeft de coördinatiegroep tweeërlei gebruik ook documentatie opgesteld ter ondersteuning van de praktische toepassing van de verordeningen door exporteurs. Met name wordt in een “samenvatting van de uitvoerige wijzigingsmededeling 2020”²⁰ een overzicht gegeven van de wijzigingen die zijn aangebracht in bijlage I bij de verordening om de wijzigingen in de controlelijsten van de verschillende internationale fora inzake non-proliferatieregelingen door te voeren.

4. EU-UITVOERCONTROLES — BELANGRIJKE GEGEVENS

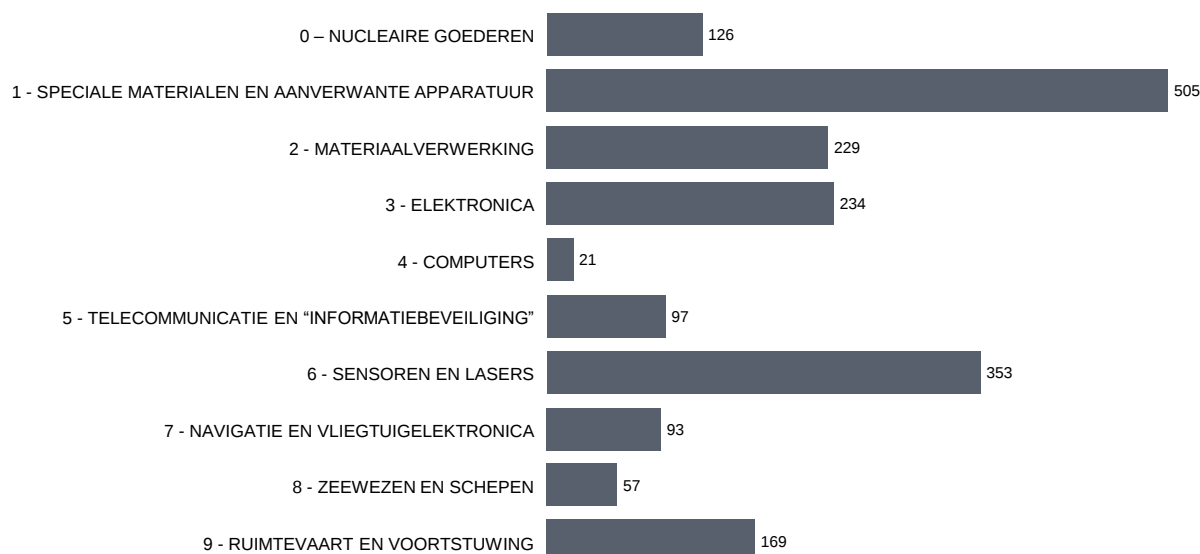
Het is moeilijk betrouwbare gegevens over de totale uitvoer van producten voor tweeërlei gebruik (met inbegrip van niet in de lijst opgenomen producten voor tweeërlei gebruik) te verkrijgen, omdat aan die categorie producten geen welomschreven economische sector beantwoordt. De Commissie en de lidstaten verzamelen echter gegevens waarmee ramingen van de uitvoer van producten voor tweeërlei gebruik mogelijk zijn op basis van enerzijds specifieke gegevens over vergunningen, zoals die door de bevoegde autoriteiten zijn verzameld, en anderzijds statistische gegevens voor douanegoederen, waaronder ook goederen voor tweeërlei gebruik vallen. De ramingen van de uitvoer voor 2019 worden hieronder gepresenteerd. In dit verband moet worden opgemerkt dat de representeerde ramingen geen rekening houden met diensten of de immateriële overbrenging van technologie die samenhangen met de handel in producten voor tweeërlei gebruik.

4.1. EU-handel in producten voor tweeërlei gebruik: producten en bestemmingen

In 2020 was de verordening voornamelijk van toepassing op de uitvoer van circa 1 884 producten voor tweeërlei gebruik zoals vermeld in de lijst van bijlage I (de controlelijst van de EU), waarbij de producten in tien categorieën zijn onderverdeeld (afbeelding 1). Deze producten voor tweeërlei gebruik hebben betrekking op circa 1 000 douanecategorieën, waaronder chemicaliën, metalen en niet-metaalhoudende minerale producten, computers, elektronische en optische producten, elektrische apparatuur, machines, voertuigen en transportmateriaal e.d. Doorgaans behoren deze producten tot het hightechgedeelte van dit grote, gevarieerde goederensegment.

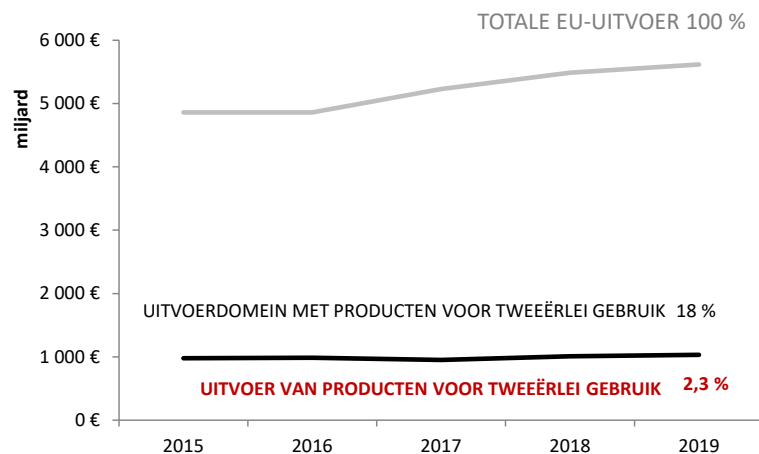
¹⁹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/december/tradoc_159148.pdf

²⁰ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/october/tradoc_158972.pdf

Afbeelding 1: aantal producten voor tweërlei gebruik, ingedeeld in de tien categorieën van bijlage I naar aanleiding van de vaststelling van Verordening (EU) 2020/1749.

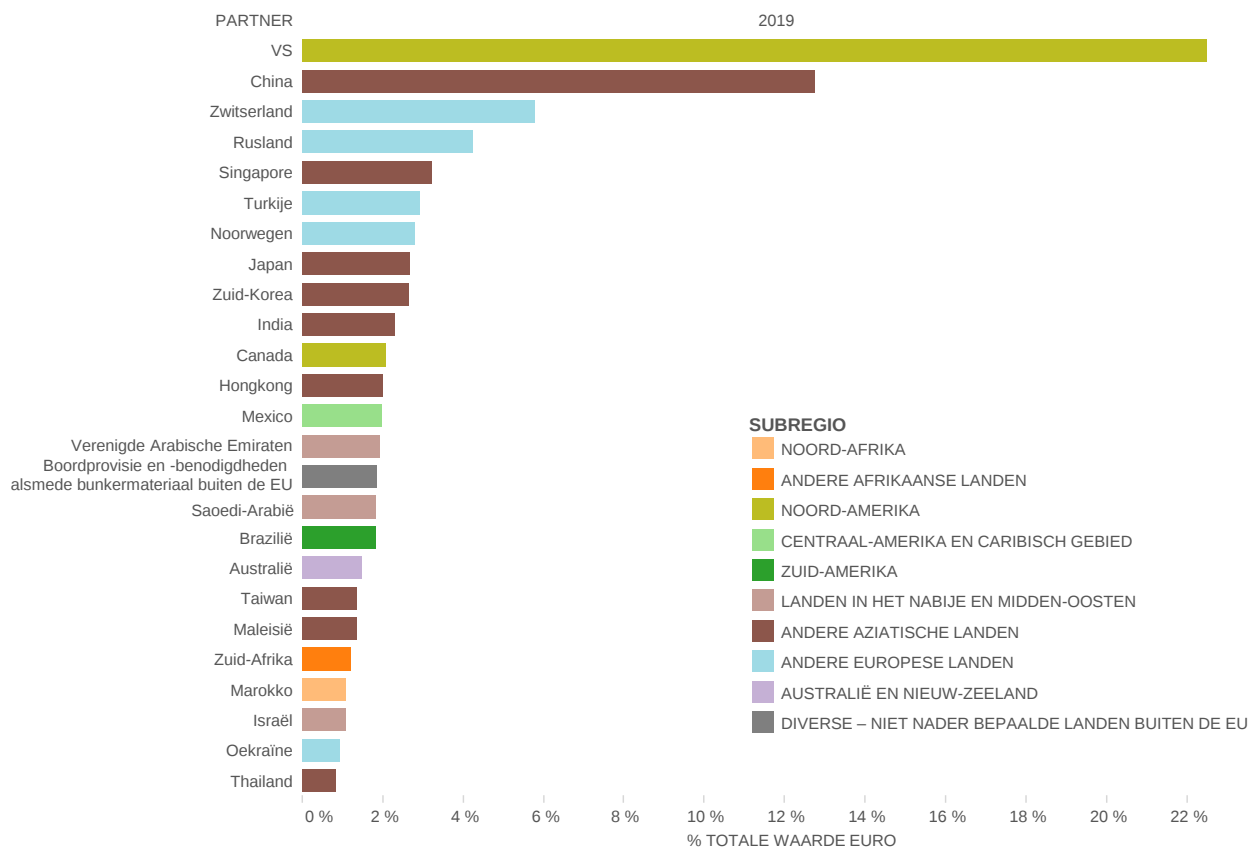
Blijkens statistische ramingen van het betrekkelijke belang van handel in producten voor tweërlei gebruik vormt de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik ongeveer 2,3 % van de totale uitvoer van de EU-27 (binnen en buiten de EU) binnen een breed “uitvoerdomein met producten voor tweërlei gebruik”²¹ van douanegoederen, waaronder, in verschillende mate, bepaalde producten voor tweërlei gebruik kunnen vallen (afbeelding 2). Daarmee zou de waarde van de handel in producten voor tweërlei gebruik in 2019 op 119 miljard EUR komen te liggen.

Afbeelding 2: statistische ramingen van de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik binnen en buiten de EU.

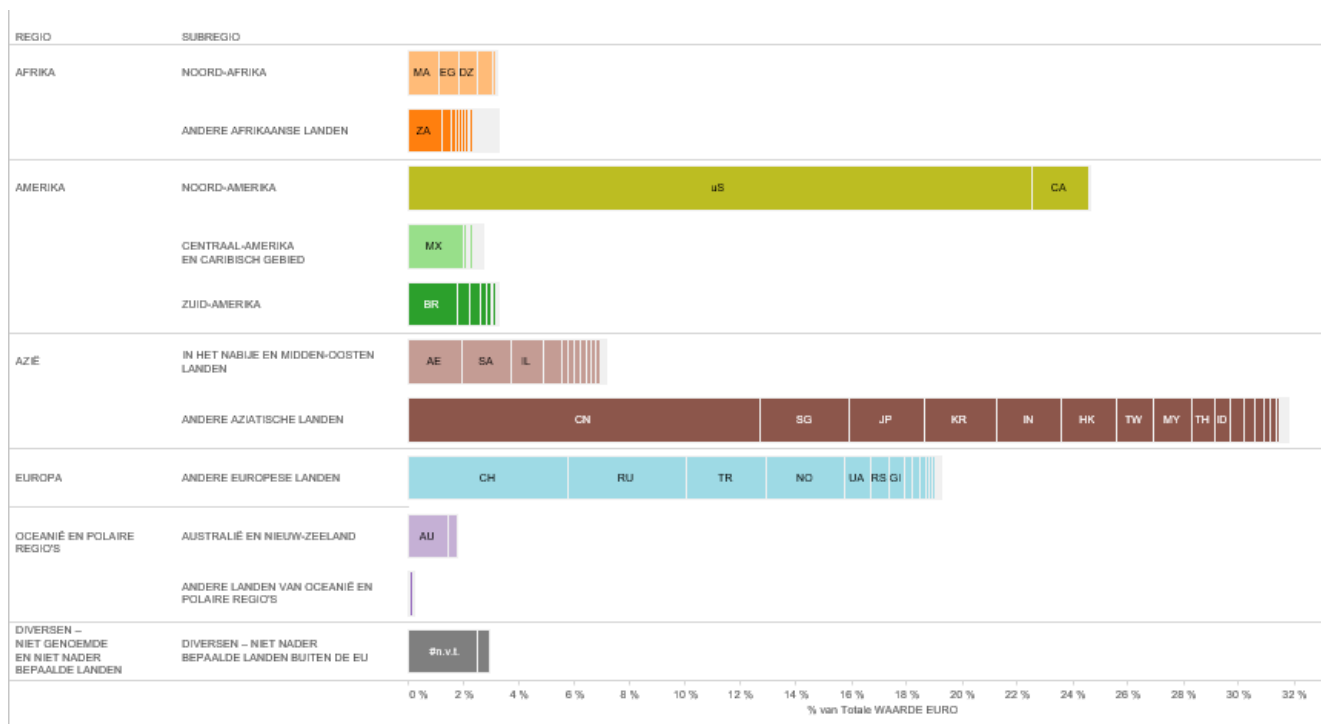
²¹ Voor de statistische methodiek die is ontwikkeld door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (JRC) van de Commissie wordt een door DG-TAXUD ontwikkelde tabel (“correlatietabel”) gehanteerd aan de hand waarvan classificatienummers en douanecodes voor producten voor tweërlei gebruik enerzijds en de gegevens uit de COMEXT-databank van Eurostat en door de EU-27-lidstaten verstrekte vergunningsgegevens anderzijds aan elkaar worden gecorreleerd. Het begrip *uitvoerdomein met producten voor tweërlei gebruik* verwijst naar een groot en gevarieerd goederensegment, dat ook producten voor tweërlei gebruik omvat. De handel in producten voor tweërlei gebruik vindt plaats *binnen* dit goederensegment, maar is hier niet identiek aan, aangezien een omvangrijk gedeelte van de goederen binnen het *uitvoerdomein met producten voor tweërlei gebruik* niet daadwerkelijk goederen voor tweërlei gebruik zijn.

Uit statistische ramingen blijkt tevens naar welke bestemmingen de producten hoofdzakelijk worden uitgevoerd, en tevens dat een groot gedeelte van de uitvoer voor tweërlei gebruik bestemd is voor landen die staan op de lijst voor algemene uitvoervergunningen van de Unie (EUGEA's). De landen van bestemming weerspiegelen zowel de structuur van de uitvoermarkt in de EU wat de relevante goederen betreft, als de handelsfacilitatie op grond van de EUGEA's (afbeeldingen 3 en 4)²².

Afbeelding 3: ramingen van EU-uitvoer van producten voor tweërlei gebruik: 25 belangrijkste landen van bestemming voor de uitvoer en hun subregio's in 2019.

²² “Boordprovisie en -benodigdheden, alsmede bunkermateriaal buiten de EU” worden gedefinieerd als de levering van boordproviand. “Diverse – niet nader bepaalde landen buiten de EU” omvat niet nader bepaalde landen en gebieden in het kader van het handelsverkeer met buiten de EU gelegen bestemmingen (deze codes worden gewoonlijk gebruikt voor aan offshore-installaties geleverde goederen).

Afbeelding 4: ramingen van EU-uitvoer van producten voor tweërlei gebruik: landen van bestemming ingedeeld in regio's en subregio's in 2019.

4.2. EU-vergunningen voor producten voor tweërlei gebruik: aanvragen, vergunningen, weigeringen

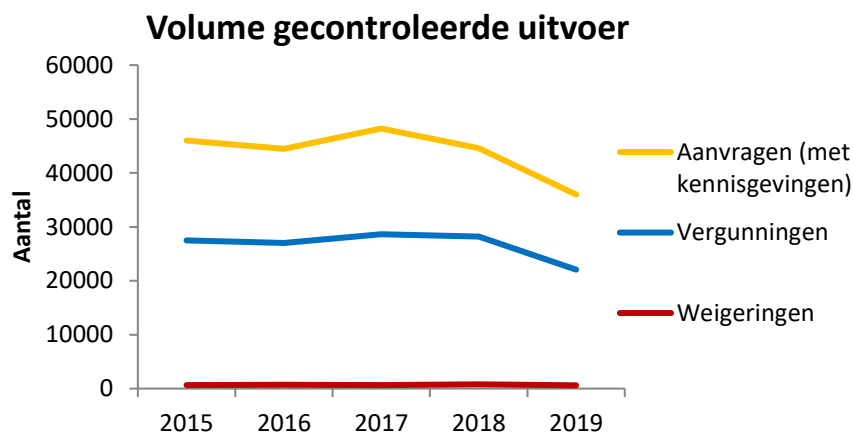
In het licht van artikel 19, lid 2, van de verordening (“de lidstaten nemen alle dienstige maatregelen om een rechtstreekse samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de bevoegde autoriteiten tot stand te brengen, teneinde de efficiëntie van de communautaire uitvoercontroleregeling te verbeteren”), heeft de coördinatiegroep tweërlei gebruik gegevens en informatie over vergunningen uitgewisseld om het begrip van de uitvoercontroles en het economische effect ervan te verbeteren. Hierna wordt nader ingegaan op een deel van de gegevens die tijdens de verslagperiode zijn verzameld; daarbij moet echter wel worden opgemerkt dat niet alle lidstaten alle relevante gegevens verzamelen. Onderstaande informatie is dus een raming van geaggregeerde hoeveelheden en waarden binnen de beperkingen van de gegevens die door de lidstaten beschikbaar werden gesteld.

De totale waarde²³ van de aanvragen bedroeg 40 miljard EUR en de gecontroleerde uitvoer van producten voor tweërlei gebruik vertegenwoordigde aldus 2,2 % van de totale uitvoer naar bestemmingen buiten de EU-27. De krachtens een vergunning toegestane handel in producten voor tweërlei gebruik was goed voor 31,5 miljard-EUR, d.w.z. 1,7 % van de totale uitvoer naar bestemmingen buiten de EU-27, waarbij voor een meerderheid van de uitvoer individuele vergunningen²⁴ (ongeveer 20 300 vergunningen in 2019) en globale

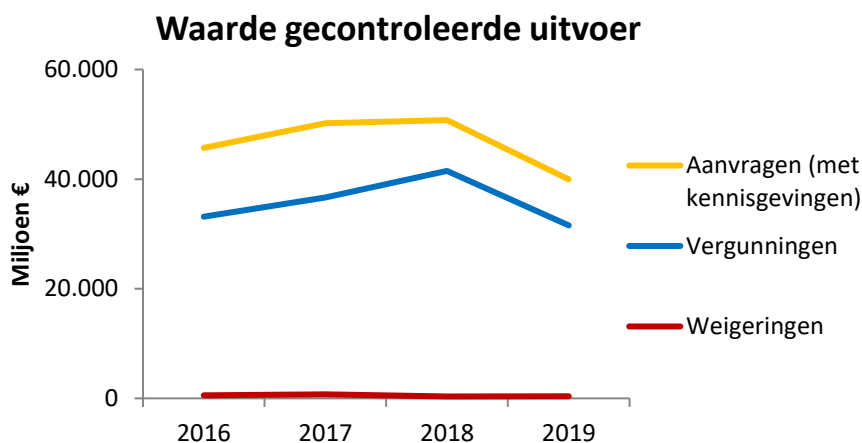
²³ Dit cijfer omvat de waarde van de vergunningsaanvragen en kennisgevingen op grond van de algemene uitvoervergunningen.

²⁴ Individuele uitvoervergunningen zijn vergunningen die aan één specifieke exporteur voor één eindgebruiker of ontvanger in een derde land worden verleend en betrekking hebben op één of meer producten voor tweërlei gebruik.

vergunningen²⁵ (naar waarde) waren verleend. Slechts een klein deel van de uitvoer werd daadwerkelijk geweigerd: in 2019 werden 603 vergunningen geweigerd, wat neerkwam op ongeveer 0,89 % van de waarde van de gecontroleerde uitvoer van producten voor tweemaal gebruik in dat jaar, en op 0,02 % van de totale uitvoer naar bestemmingen buiten de EU-27.

Afbeelding 5: volume (aantal) vergunningen en weigeringen in 2014-2019²⁶.

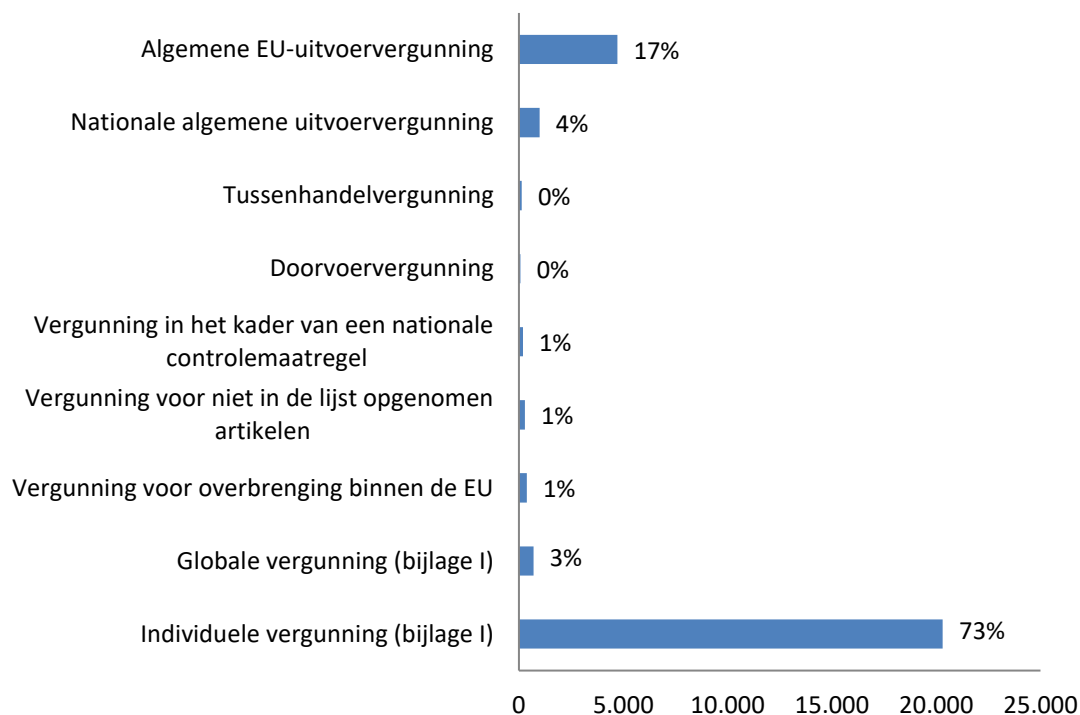

Afbeelding 6: waarde (in mln. EUR) van vergunningen en weigeringen in 2014-2019.

²⁵ Globale vergunningen zijn vergunningen die aan één specifieke exporteur voor een type of categorie producten voor tweemaal gebruik worden verleend en die voor uitvoer naar één of meer met naam genoemde eindgebruikers en/of in één of meer met naam genoemde derde landen geldig kunnen zijn.

²⁶ In afbeelding 5 en afbeelding 6 omvatten de gegevens voor “Aanvragen” alle aanvragen voor vergunningen, met inbegrip van kennisgevingen op grond van algemene vergunningen, hetgeen een indicatie geeft van de “gecontroleerde uitvoer”, d.w.z. de waarde van de uitvoer buiten de EU die onderworpen is aan een vergunningsproces. In gevallen waar geen gegevens voor “Aanvragen” beschikbaar zijn, maken de grafieken gebruik van de gegevens voor “Vergunningen” als raming voor de gegevens voor “Aanvragen”. De gegevens voor “Vergunningen” hebben betrekking op de uitvoer van producten voor tweemaal gebruik die zijn toegestaan op grond van individuele en globale vergunningen. Hierbij moet worden opgemerkt dat het aantal aanvragen niet noodzakelijkerwijs gelijk is aan de optelsom van vergunningen en weigeringen, aangezien er sprake kan zijn van ingetrokken aanvragen of van aanvragen die niet in hetzelfde jaar zijn afgerond. “Weigering” verwijst naar de omvang en de waarde van de geweigerde uitvoer. Verschillen in gegevens die op een daling ten opzichte van de voorgaande jaren wijzen, zijn toe te schrijven aan de Brexit en aan het feit dat het VK voor 2019 geen gegevens heeft verstrekt.

Toegestane uitvoervolume per vergunningstype in 2019

Afbeelding 7: volume (aantal) vergunningen per type vergunning in 2019.

Toegestane uitvoerwaarde per vergunningstype in 2019

Afbeelding 8: waarde (in mln. EUR) van vergunningen per type vergunning in 2019.

5. VOLGENDE STAPPEN

Bij de nieuwe verordening en de daaruit voortvloeiende systeemupgrade wordt de uitvoercontrole in de EU ingrijpend gewijzigd, wat voor de Commissie en de lidstaten veel voorbereidend werk en veel te ondernemen acties meebrengt om het volledige potentieel van de nieuwe verordening optimaal te benutten. Hierbij gaat het onder meer om het volgende:

- in de nieuwe verordening wordt bepaald dat *“de Commissie in nauw overleg met de lidstaten en belanghebbenden richtsnoeren voor beste praktijken [moet] ontwikkelen ter ondersteuning van de praktische toepassing van de controles”*, en wordt specifiek gevraagd om richtsnoeren inzake de transparantie van vergunningsbesluiten en inzake de uitvoer van producten voor cybertoezicht;
- er zal ook moeten worden ingegaan op verzoeken van de industrie om richtsnoeren voor bijvoorbeeld technologieoverdracht en cloudcomputing;
- met het oog op de uitvoering van de nieuwe bepalingen inzake informatie-uitwisseling en transparantie, waarin wordt aangedrongen op de ontwikkeling van informatie-uitwisseling tussen de lidstaten en de Commissie, en op een hoge mate van transparantie, onder meer door de publicatie van een jaarverslag met gedetailleerde informatie over de vergunningsbesluiten, heeft de Commissie met name de opdracht gekregen richtsnoeren voor de jaarlijkse verslaglegging vast te stellen. Zij ontwikkelt ook IT-instrumenten om de bijbehorende gegevensuitwisseling te ondersteunen;
- in de nieuwe verordening wordt handhaving erkend als een essentiële dimensie van een doeltreffend uitvoercontrolebeleid en wordt met name opgeroepen tot het opzetten van een mechanisme voor de coördinatie van de handhaving;
- tot slot zal de Commissie met de steun van de lidstaten werken aan de ontwikkeling van een EU-capaciteitsopbouw- en opleidingsprogramma voor de vergunningverlenende en handhavingsinstanties van de lidstaten, en de dialoog met derde landen verdiepen om de wereldwijde convergentie van de controles te bevorderen.

De Commissie verzoekt het Europees Parlement en de Raad kennis te nemen van dit verslag.